

<http://www.arianafghanistan.com>

په اروپا کی دمیشته افغانانو د تولنو فدراسیون

فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان در اروپا

Federation of Afghan Refugee Organizations in Europe

لویه جرگه

و تائید رهایی چهارصد زندانی خطرناک طالبان

هالنډ، ۱۰ اگست ۲۰۲۰

امروز لویه جرگه مشورتی در مورد آزادی ۴۰۰ زندانی خطرناک باقیمانده از لیست ۵۰۰۰ زندانی طالبان با انتشار یک قطعنامه پایان یافت. در خیرنامه که کمیسیون مستقل حقوق بشر قبل از برگزاری لویه جرگه انتشار داده بود میخوانیم: "بر اساس عرف حقوق بشر دوستانه بین المللی، کمیسیون بر این نظر است که آن عده زندانیان محکوم به جرم و جنایت جنگی یا جنایت علیه بشریت و یا آن ها که هنوز محکمه شان در مورد جرایمی که انجام دادند جریان دارد، نباید پیش از مذاکرات صلح بین افغانی و یا بعد از آن آزاد شوند." اما رهبری دولت افغانستان که در نتیجه توافقنامه متنازع فیه دوحه و عدم انعطاف پذیری طالبان در برابر یک انتخاب مشکل میان رهایی این زندانیان و ادامه جنگ قرار داشت لویه جرگه مشورتی را فراخواند.

متأسفانه در روز نخست لویه جرگه حوادثی اتفاق افتاد که نه با روحیه لویه جرگه سازگار بود و نه با اصل آزادی بیان. خانم بلقیس روشن نماینده مردم فراه در ولسی جرگه به خاطر حمل یک شعار مخالف آزادی زندانیان مورد حمله فزیکتی یک خانم دیگر که از کارکنان مؤظف لویه جرگه بود قرار گرفت و بعداً کارکنان امنیتی لویه جرگه او را به بیرون مشایعت کردند. در ضمن غورخنگ خیال یک عضو جوان لویه جرگه متعلق به جامعه مدنی بعد از ابراز یک نظر انتقادی به اتهام اخلاص به بیرون از جرگه انتقال داده شد. این اعمال نقض صریح آزادی بیان، نقض مصونیت پارلمانی خانم روشن و خلاف روحیه تساوی معمول در لویه جرگه های عنعنوی و بی احترامی به بیش از ۳۴۰۰ عضو لویه جرگه بخصوص زنان در حضور رئیس جمهور و رئیس شورای عالی صلح بود. بگذریم از فحاشی و توهین یک عضو دیگر لویه جرگه به خانم روشن و همه خانم های عضو لویه جرگه که از وی در روز دوم حمایت کردند. عاملین این تخلفات باید مورد تعقیب عدلی قرار بگیرند. در پی انتقاد های وسیع خانم های اشتراک کننده لویه جرگه و مطالبه آنها برای عذرخواهی رسمی از خانم روشن و انعکاس رسمی این موضوع

در رسانه های اجتماعی رئیس لویه جرگه از خانم روشن معذرت خواست و در روز سوم رئیس جمهور حمله بر خانم روشن و برخورد فیزیکی با غورخنگ خیال را به شدت محکوم نموده و وعده داد عاملین این دو حادثه مورد تعقیب عدلی و قضائی قرار می گیرد.

سؤال اساسی که لویه جرگه باید به آن پاسخ میداد رهائی یا عدم رهائی ۴۰۰ طالب شامل ۱۵۶ محکوم به اعدام به خاطر قتل ۱ الی ۴۰ نفر، ۵۱ نفر مرتکب جرایم مواد مخدره، ۱۰۵ زندانی که قضیه شان بخش حق العبدی دارد، ۳۴ نفر اختطاف گر، ۴۴ نفر شامل لیست سیاه دولت افغانستان و جامعه جهانی، و ۶ محکوم به جرایم اخلاقی بود. به موجب قوانین افغانستان و عرف حقوق بشر دوستانه بین المللی سنگینی جرایم آنها در حدی است که رئیس جمهور صلاحیت عفو آنها را ندارد. اما رهائی آنها پیش شرط شروع مذاکرات بین الافغانی است. لویه جرگه در بند دوم قطعنامه خویش به رهائی مشروط ۴۰۰ زندانی مذکور نظر تائیدی داد. صرف در رابطه با مشکل حق العبدی در بند ۸ قطعنامه می خوانیم: "حق العبدی آنانی که از جانب طالبان رها شده متضرر گردیده اند، در صورت مطالبه محفوظ می باشد." اما در رابطه با مشکل جرایم جنگی و جرایم علیه بشریت که شرح آن در فوق رفت، لویه جرگه سکوت اختیار کرده و رئیس جمهور هم در بیانیه اختتامیه لویه جرگه وعده داد که فرمان عفو این زندانیان را صادر میکند و این کار نیز امروز انجام یافت. قابل پیش بینی بود که در وضع کنونی کشور فرهنگ معافیت یکبار دیگر بر کوشش های عدالتخواهانه چیره می شود.

سؤال دوم متعلق به انتظارات لویه جرگه از هیأت مذاکره کننده بود. در این رابطه نکات مثبتی که در بند های ۱۲، ۱۳ و ۱۴ قطعنامه درج اند که در مذاکرات به آن ها اتکا صورت گرفته می تواند. بند ۱۲ که محتوی هر سه بند را به صورت مؤجز احتوا میکند مشعر است: "در مذاکرات صلح اصل مردم سالاری و جمهوریت و حقوق اساسی اتباع کشور، به خصوص جایگاه سیاسی و حقوقی زنان و اقلیت های قومی و مذهبی که در فصل دوم قانون اساسی و مواد دیگر آن تسجیل شده، نیاید به هیچ صورت آسیب ببیند." در بند ۱۴ در رابطه با قانون اساسی درج است: "قانون اساسی وثیقه ملی است که باید حفظ شود، اما حسب ضرورت، تعدیل قانون اساسی مطابق میکانیزم پیش بینی شده و در خود قانون اساسی ممکن می باشد."

کمیته حقوق بشر فارو باریکی وضع موجود و ضرورت و اهمیت صلح را عمیقاً درک میکند. اما هدف باید صلح پایدار و عادلانه باشد و شرایطی ایجاد نگردد که زمینه ساز یک جنگ دیگر و یا بازگشت امارت اسلامی طالبان باشد. ایالات متحده امریکا باید بداند که مردم افغانستان و تأریخ بر نقش این کشور در سمت و سو دادن جریان صلح افغانستان نظارت میکنند و قضاوت خواهند کرد. انتظار می رود مذاکرات صلح با در نظر داشت انعطاف نا پذیری طالبان و دیکته شدن آنها توسط آی. اس. آی. پُر خم و پیچ باشد. جرگه ها میتوانند در موارد معینی از دید سیاسی رهگشا باشند. اما بهتر است ترکیب هر جرگه بر اساس محتوی سؤالی که مطرح است تغییر کند. اگر دولت در رابطه با رهائی زندانیان خطرناک جرگه ئی از نمایندگان قربانیان ۳۴ ولایت را به مشوره و ابراز نظر می طلبید، مناسب می بود. زیرا موضوع حق العبد ساحة صلاحیت آنها است و در ضمن میتوانند تأثیرات و خطرات سایر زندانیان را بر سرنوشت وطن و مردم خود از موضع قربانی بهتر احساس کنند. یک گزارش روزنامه وزین ۸ صبح هم این نظر ما را تائید میکند: "مجید حیدری، از سربازان پیشین اردوی ملی در هرات، که وظیفه اش خنثا سازی ماین های جاده ای بود، از جمله افرادی است که باور دارد خواست و دیدگاه نیروهای امنیتی و دفاعی که در نبرد با طالبان قربانی شده و آسیب دیدگان اصلی جنگ هستند، در لویه جرگه مشورتی صلح بازتاب نداشت و آنان در مسأله صلح، نادیده گرفته شده اند."

کمیته حقوق بشر فارو